

# KANNADIK TRÉGLONOU

Eul Levrik peb Miz, da zele'her en ti

## LAERET EO BET

Oll e ouezit pell-zo eo bet kemeret Seminer hon eskopti gant an Departamant, — evel ma oue kemeret kals presbitaliou gant ar C'houarnamant.

Ar gloareget n'ho deuz breman nemed eun ti ha n'eo hanter-vas na iac'huz.

Red mad eo 'ta sevel eur Seminer nevez. Mes gouzout a rit pegen ker eo an traou hag al labourerien, ha n'euz ket eur guennek e kef an eskopti! An Aotrou 'n Eskop eta a c'hortoz eun aluzen vad digant pep kristen. Evit kloareget an eskopti eo.

## Blavez mad

Setu ni krog en eur blavez nevez. Nag a bed euz lennerien ar C'hannadik ne velint ket an deiz diveza anezhan!

Blavez mad eta d'ar re a vezo eat d'ar bed-all araok ma hec'huo ar blavez-man: Ra vezint direbech evit mont dirag ar Barner!

Blavez mad d'ar gerent, d'ar vugale, d'ar vistri, d'ar zervicherien. Ra ne zeuimp ket da rual re pa gavimp pouner hor beac'h: Daoust a kousket var eun dournad kolo e kreiz ar goanv, e kreiz an noz, en eur c'hraou disto, ha mervel var eur groaz a ioa caz?

Daoust hag e heller kaout eun dra el leac'h n'eman ket? Hogen, petra eo ar bed-man? « Eun draonien a zaelou. » Poaniou ar vuez-man eo hor c'hasso, mar karomp, da eurveded dispar ar bed-all. — Blavez mad.

## An dra-ze ne ket brao

Oll e ouezit ive eman an deputeet o paouez kreski kalz ho fae. Euz pemp-mil lur ha daou-ugent ho deuz kasset ho fae da dri-ugent mil lur evit ar blavez-ma, da zeiz ha tri-ugent mil lur er bloaz a zeu, ha da bemzek ha tri-ugent mil lur bep bloaz da c'houde. — Da biou an arc'hant-ze? Deomp-ni oll. Euz ialc'h ar c'hontributionou eo. Hogen, araok kemeret eun dra benag divar ar boutin eo deread goulen aviz ar gonsorted. Evel ma lavar eur c'hazetenner bras, Jean Guiraud: « Cela n'est pas propre et ne contribuera pas à relever le lustre bien terni de nos institutions parlementaires. » Non certes! — Ma n'euz ket a bae awalc'h, perak 'ta neuze e zeuz kement a fistoulerien o klask beza deputeet? Ha pe seurt deputeet ho deuz votet evit ar c'hresk?

Ar re ruz eo a ioa a galz ar muia touillas gantho, ha dreist-oll ar sosialisted. Ar re-ma ho deuz oll — kant var gant — votet evit ar c'hresk. Daou euz deputeet ar Finister, Inizan ha Queinnec, an hini en doa roet lam d'ar Bail koz, ho deuz evelato votet a eneb ar c'hresk.



## Pebez dismegans evit ar Finister !

Abaoue m'eo hanvet ar Bail koz da zenatour, disul 16 a viz kerzu, gant ar framassonet hag ho c'hamaladet, an oll koulz lavaret a c'hoarz deomp. Selaouit eul lodennik euz ar pezh a lavar eur journal, ha ne ket katolik goulskoude: « Beaucoup de Français vivent encore sur la légende d'une Bretagne catholique... L'élection sénatoriale de dimanche à Quimper a dû être pour eux une révélation... La vérité, c'est que la vieille Bretagne est gri-notée depuis 50 ans déjà par la franc-maçonnerie, et que celle-ci commence un peu partout dans les départements bretons, à entraîner à sa suite la majorité du corps électoral. » *La Victoire*. — Ha, klevet a rit gant piou e labourit? Ha c'hoaz kalz euz ar re ho deuz votet evit ar Bail-ze, anavezet mad evit ar pezh ma zeo goulskoude, a rei an neuz da veza kristen, a ra an neuz da veza a du gant ar relijion pa vezont en ho farrez, da veza mignouned d'ho beleien. Banden Judazet! « Défendez-moi contre mes amis; — je me charge de mes ennemis. »

## KELEIER AR BARREZ

*Pardon Bugale Mari* — 8 a viz Kerzu. — Var a glevan, lod ho deuz c'hoant lavaret e zomp troet eun tamik da rei meuleudi d'hor parrez. Ne gredomp ket meritout ar rebech-ze. A dra zur siouaz! n'omp ket sent e Treglonou! Ne ket skanvbennoù na pinardet a vank en hon touez, ha kredi a reomp e fouetomp pa vez leac'h d'hen ober — evel ma tle ober eun tad hag a gar he vugale. Né c'hellomp ket evelato lavaret geier evit ober plijadur d'an dud erezus pe jalouzus.

Red eo deomp lavaret 'ta hor boa bet eur gouel euz ar re gaera da zeiz pardon Bugale Mari. Hor merc'hedou zo oll er Vreurieze-se — nemed diou pe deir, hag oll — nemed unan euz ar re a helle dont, edont er gouel. — Mes peguir lod a zonzj e zan dreist ar rouden, goulennit 'ta a ne drelle ket an daoulagad o sellet ouz an aoter-vras allumet? Goulennit 'ta a n'oa ket dudiuz ar ganaouen evit bennoz ar Zakramant diouz ar pardaez? Eun divroad en deuz lavaret deomp: « Klevet em oa meuli ofisou Treglonou. Mes ne helfet ket meuli awalac'h ho kanerezet. »

Mes ar pezh a ioa plijet dreist peb tra d'an oll, hag en doa skoet kement ar c'halonou eo prezegen talvoudek an Aot. Bloaz, kure Sant-Pabu, var ar Glanded. Nag hon devije karet guelet ive kalz tadou, ha dreist-oll kalz mamou o selaou ar c'henteliou a roaz dezho an Aot. Bloaz evit diwal ho bugale! Evel ma lavare ar prezeger mad-ze, « ma ne rit mui a forz euz a zilvidigez ho pugale, e tlefec'h da vihana rucha gant ar vez pa lezit anezho da redet noz ne ouezit ket e peleac'h na gant piou. E kear, ar famillou a gompportamant ne lezont morse ho bugale da redet noz. Memez evit dont euz eur friko e vezint gant ho zud. Var ar meaz, pa vez tout ar chatal en ho c'hreier e kousker dizoursi. — O trugarekât a reomp kenveur karet. Bennoz ive d'oc'h Aot. Mear, F.-M. Bellen, en doa bet ar vadarez — atao e vez prest da renta servich — da zont d'ho tigas, ha dre-ze da gemeret perz en eul loden euz pardon ar Verc'hez. »

*Gouel Breuriez ar Feiz*. — D'an eil sul euz an Asvent an Aot. Perrot, kure Plouguerne a reaz deomp ive eur brezegen bouedus var ar Feiz ha Breuriez ar Feiz. Evel m'en doa diskuezet sklear

deomp, n'eo ket red mont d'ar broiou pell evit kaout « paganiz ha paganezet ». Er pep parrez siouaz! e kaver anezho hirio. Badi-ziant a zo marteze var ho fenn, mes a hent all e vevont evel paianet. Hag ar pezh a zo skrijus da gompren: kalz deuz ar baiant-ze eo a zo karget hirio da skolia ar vugale.

Ar gest evit Breuriez ar Feiz er zulvez-se zo savet da 41 lur ha guennek. Ha d'an ofern-bred 297 lur guennek. Bennoz d'ar prezeger, ha bennoz d'an dud vad evit ho aluzen. — Fisians hon deus ne jomo er blâ-man paot iaouank ebet heb mont er Vreurieze kaer-ze.

*Ar Fabliket nevez*. — Fablik sant Paol: Gabriel Bizien euz Kerstephan. — Fab. ar bara benniget: Gabriel ar Bris euz Kerionan. — Fab. an Anaoun: Jean Apprioual euz ar bourk. — Fab. ar goulou: Joseph Troadec euz Pors-Egras. — Fab. ar Mabik Jesus: Fr. Milin euz ar bourk ha Louis Falc'hun euz Kerantour.

*Resevet evit kommunia da Nedelek*: Eugène Lazennec, Kerellen; Elisa Mingant, Venec; François Omnès, Pors-Egras; Yves Briant, Raskol; Constance Yvinec, Pors-Egras; François Segalen, Kerhourlo; Emile Treguer, bourk. — Aze emaint diouz oad. Bugale a zo kosoc'h evitho, bugale 9 bloaz dizale, ha ne hellont ket mont c'hoaz da reseo an Aot. Doue. Ra vezint da vihana preparet mad abenn pask.

*Zo bet e permission*: Alfred Pelle, bourk, ha Joseph Mingant euz ar Venec. — Joseph Thomas, Kerellen, a zo e 503<sup>e</sup> R. C. C., 2<sup>e</sup> Compagnie, Camp de Satory, Versailles. Skriva ra deomp eo erruet mad.

### AR MARO ADARRE: *Annette LAVANANT, 57 vloaz*

D'ar 17 euz ar miz diveza eo bet anferret Annette Lavanant, pried Saik ar Botquelen euz ar bourk.

Annette a bell-ze en doa ar c'hlenved avu. Mes eur c'hlenved all eo en deuz he skoet gant trumder. Reseo a reaz evelato sakramant an Nouen, Induljansou ar maro mad; ha da c'houde ne ehanas da bedi, da lavaret he « act a gontrision » beteg he zremenvan. Marvel eo eta en eur bedi: petra zo kaeroc'h? Neubud euz he bugale niverus ho doa gelllet en em gaout e kichen ho mam var he zremenvan, mes oll ho doa gelllet erruout abenn an enterramant. Guelet hon doa ive e ioa kalz tud en enterramant, hag e vanke neubud euz Breuriez ar Mamou kristen. Unanomp start eta hor pedennou gant re he bugale, hag ho deuz kement a geuz d'ho mam.

### *An aotrou BERTHOU, Porsoun Lannilis, 75 vloaz*

Emaomp o paouez erruout euz enterramant Aot. Porsoun Lannilis, skoet mord gant ar maro diziou, 20 a viz kerzu, vardro 11 h., etre ar pont ha bourk Plouguerne... Dale'homp sonj mad euz ar pezh a lavar an Aot. Doue: « Bezit prest! »

An Aot. Berthou a ioa eat iac'h pesk diziou euz ar gear, hag eun hanter-heur da c'houde e koueze maro mord var an hent, chars treid he vreur an Aot. Fr. Berthou! An oll a skrijas pa oue klevet eur c'helon ken glac'harus! Dissadorn da 11 h. eo bet anferret ar pevare porsoun Lannilis e pevarzek vloaz.

Pevar-ngent beleg, en ho fenn ar Vikel vras an Aot. Joncour, hag eun ilizad tud a unane c'huek ho fedennou evit an Aot. Porsoun karet. — *De profundis*.



## KASTEL-PAOL HA LANNILIS-ROUAL

Eun dever glac'harus en doa miret ouzomp d'ar 17 euz ar miz diveza da gemeret perz e lidou eured an dimezel Yvonne de Kerdrel euz Kastel, hag an Aotrou Paul de Kerdrel, mab an Introun Audren de Kerdrel euz maner ar Roual-Lannilis. Klevet hon deuz goulskoude oa eun dudi beza en deiz-se, da 11 h., e katedral Kastel. An Aotrou de Kervennoael, kure e Sant-Loiz, Brest, a vennigas eured an Dud Nevez, hag a reas dezho eur brezegen eur ar seurt ne vez ket klevet aliez var zakramant vras ar briedelez. Ar c'hanaouennou, mouez pounner ha skiltrus an ogrou bras, evitho da veza kaer meurbed, a ioa deread kena evit amzer santel an Arvent.

Mes, ma n'hon doa ket gellet mont da Gastel, hor boa da vihana goulennet c'huek bennoz ar Famill zantel var an Dud Nevez hag ho c'herent ken enorus. Ha pedi a reomp an Introun Audren de Kerdrel-ar-Roual, ker mad evit ar paour, ken karet gant hor pesketerien, da zigemeret hor guella merkou a zoujans.

Ar C'hannadik.

### GUILLIGOMARC'H. - Décès de M. le comte de Raismes

Les lecteurs du *Nouvelliste* et de l'*Union Agricole* ont déjà prié pour l'honorable et si regretté Monsieur le Comte de Raismes, avocat, du Château du Sac'hz, fils de l'ancien sénateur du Finistère, décédé à Paris des suites d'une opération délicate, et inhumé le premier décembre dans sa commune aimée, qu'il a admirablement administrée pendant 24 ans consécutifs. — Le Sac'hz... que d'agréables souvenirs ce nom me remémore! Je me vois encore me promenant avec le bon M. de Raismes dans le parc fleuri de cette résidence baignée par l'Ellé, et dominant le pont Kerloo si bien chanté par le poète Brizeux. Quelquefois nous poussions la promenade jusqu'au grand bois du Torod, en Plouay; et là je disais mon office et respirais le bon air du sapin, qui m'était prescrit à cette époque, pendant que Monsieur le comte tirait la bécasse.

Qu'était donc M. Le comte de Raismes? — Un homme aimable, plein de science, de jugement et de talents.

On demandait un jour à un personnage éminent: « Pourquoi les catholiques du Finistère sont-ils si divisés sur le terrain politique? » Et il répondit illico: « C'est parce que vous n'avez pas d'hommes effectivement supérieurs. »

Je me permettrai de dire que je ne suis pas de l'avis de cet illustre parlementaire. Je crois même que notre département a des sujets tout à fait remarquables dans toutes les branches. Mais on ne se met pas en peine de les chercher; — peut-être devrais-je dire qu'on se met en peine pour les écarter. Comme l'a si bien dit l'*Union Agricole* de Quimperlé, « la science juridique de M. de Raismes, sa belle intelligence, l'élégance de sa parole lui eussent permis de jouer un rôle brillant dans les assemblées politiques, même les plus hautes. » On ne pourrait mieux exprimer la vérité. Mais M. de Raismes se mettre en évidence? Il eût préféré se mettre complètement « sous le boisseau ».

Dépourvu donc d'ambition, il s'est contenté de régir à merveille les affaires de Guilligomarch, de soutenir l'école chrétienne — dont sa généreuse famille sera toujours un pilier, de contribuer puissamment à la restauration de l'église paroissiale et des chapelles.

Monsieur Le Pemp, vicaire à Ploudalmézeau, m'a dit que pendant la guerre M. de Raismes maintint solide le moral de ses

administrés grâce à la simple et concise allocution qu'il leur faisait, chaque dimanche, après les offices.

Voilà ce que fut cet homme éminent, qui n'a jamais été que maire de sa petite commune, qu'il affectionnait beaucoup. Mais la population a témoigné sa reconnaissance à l'auguste défunt de ses bienfaits en venant, pour ainsi dire tout entière à ses funérailles. La pieuse Madame de Raismes ne s'est pas contentée de suivre les bonnes coutumes funéraires de la région; en plus des nombreux services ordinaires, Madame de Raismes avait recommandé un grand service de huitaine pour son époux bien aimé, et beaucoup de paroissiens assistaient encore pieusement à cet office funèbre.

Mais les bienfaits sont bien vite oubliés, et à l'instant j'apprends que beaucoup d'électeurs viennent de se montrer ingrats à l'égard de cette famille si bonne et si digne. Quelle aberration!

Quant à moi, je me souviendrai tous les jours à l'autel de ce noble défunt que j'aimais de toutes les forces de mon âme. Et je prie Mme la Comtesse de Raimes, M. Jean de Raimes — digne fils d'un tel père, — Mme de Boisanger, M. et Mme du Rusquec, M. Yves et Mme de Raimes, M. et Mme de Courville, M. et Mme Compaing de la Tour Girad, et leurs chers enfants, de vouloir bien agréer mes plus humbles et mes plus sincères sentiments de condoléance.

J. CALVARIN Ancien vicaire de G.

## TRAOU DA C'HOUZOUT

Konkour bras Plabennec. d'an 19 a viz Du

Setu aman anioiu perc'hen ar c'hezek servich zo bel primet pe da vihanan kavet mad, divar-dro aman:

Kezek ganet araok 1928

Primet: 1 p. 800 l. Darius da Charles Bergot, Plouvian. 2. p. 600 l. Beaujeu, d'ar breudeur Lavanant, Guipavas. 3 p. 500 l. Dragon, d'ar memez re.

Kavet mad (sans surprimes, mais approuvés). Derus, da Gabriel Treguer, Voure'h-Ven. Daoulas, da Fr. Kerboul, Lannilis. Chaton, da L. Bleunven, Plabennec.

Aotret (autorisés). 1 p. Don-Quichotte, da Joseph Abgrall, Plonguer, 600 l. 2. 500 l. Yv. Gelec, Plouvian, Bourru. 3 p. 500 l. Damas, da Joseph Abgrall, Plonguer, 4 p. 500 l. Dunkerque, da P. Prigent, Plouider, 5. 500 l. da F.-M. Pellen, St-Pabu évit Danemarck. 7 p. Catalpa, 450 l. da F.-M. Pellen, St-Pabu. 8 p. 400 l. Carre, da Charles Bergot, Plouvian. 9. 400 l. Deurle, Gabriel Simon, Plouguin. 10 p. 400 l. Doyen, Joseph Abgrall, Plonguer. 11 p. 350 l. Beaufort, J.-L. Roudaut, Milizac. 13 p. 300 l. Cabreur, Fr. Coulloc'h, Plouzane. 14 p. 300 l. Va-nu-Pieds, René Quemeneur, Plonguer. 15 p. 300 l. Bayard, intanvez Mao, Milizac. 16 p. 300 l. Capucin, J.-L. Roudaut, Milizac.

A deu da c'houde (Mentions honorables): Domremy, Yv. Bernard, Guisseny. Dillo, Gabriel Bollere, Plouzane.

Kezek ganet er blavez 1926

Approuvet: 1 p. 1.000 l. Entraîneur, Louis Abiven, Plouzeniel. 2 p. 600 l. Ecu, Fr. Kerboul, Lannilis. 3 p. Elorn, J.-M. Tranvouez, Trémaouezan. 4 p. 500 l. Eperon, F.-M. Pellen, St-Pabu.

Approuvet heb primon: Epineux, Yv. Le Bihan, Plabennec. Ecran, Fr. Kerboul, Lannilis.



*Aotreel gant primou (autorisés).* — 1 p. 500 l. Ecouteur, Intanvez Mao, Milizac. 2 p. 500 l. Eclair, Louis Loaec, Plouguerne. 3 p. 500 l. Emmanuel, Charles Bergot, Plouvian. 5 p. 400 l. Epinal, d'ar memez hini. 6 p. 400 l. Etourneau, Jean Pollin, Plouguin. 7 p. 350 l. Edern, Gabriel Treguer, Vourc'h-Ven. 9 p. 350 l. Epalant, Jacq Salaun, Plouzane. 10 p. 350 l. Espion, Louis Abiven, Plouzeniel. 11 p. 300 l. Eguile, Jacq, Guillermon, Coat-Méal. 12 p. 300 l. Ether, breudeur Lavanant, Guipavas. 13 p. 300 l. Eman Brao, Paul Lossouarn, Lannilis. — Epsom, Fr. Lannuzel, Plourin. — An deiz varlerc'h e ioa c'hoaz eur c'honkour all (Concours-Epreuve). Ha kazi an oll gezek primet en deiz araok a ioa bet ive primet er c'honkour-man. — Amen, da F.-M. Pellen, St-Pabu en doa bet an 8<sup>e</sup> p., 800 l. Brao eo.

### Selaout mad, goroerien

E kalz tiez eman ar c'hiz da c'hor ar veoc'h kercent a ma vez erruet al leue bihan. Ha neuze ar zul varlerc'h e vezo pedet lountoun Ian ha tintin Mari da zont d'ho lein abalamour ma zeuz farz gellez. Mad, n'eus netra falloc'h.

Selaout petra lavar eur journal great gant tud guiziek bras var glenjejou ar chatal: « Ne c'horoit ket eur vioc'h dioustu ma zeo erruet al leue bihan: n'euz netra falloc'h. Ar pez a vez kaoz aliez d'ar mamou saout da gaout ferzien, hanvet e gallek « fièvre vitulaire » eo abalamour ma vezont bet goroet re drum. Gortozit da neubeuta pemp heur horolach goude ma vez erruet al leue bihan araok goro ar vam. Na zit ket da c'hor piz raktal, mes goroit ar veoc'h peder pe pemp guech edoug an dervez kenta.

Alo, komprenet mad ho peuz?

E Kere'hleuz Sant-Pabu e rear evelse a bell-zo, hag ar mestr he-unan en deuz lavaret deomp e tlefet ober an draze e peb leac'h. Guelet sklear en deuz eo ar c'hiz-se mad kena.

Grit evelse ive 'la hiviziken, hag ho pezo neubeutoc'h a vamou saout klanv.

### All lezen evit ar familhou niveruz (LOI LOUCHEUR)

Er miz diveza hon doa displeget deoc'h al lezen vad-ze: pegement a ro evit pep krouadur. Lavaret hon doa deoc'h da biou skriva evit beza kelennet. Ar re zo ho sonj ober ho goulenn zo passe mall dezho hen ober. A c'hellit kredi ne ket e bloaz, na daou, na tri e vezo gellet kaout arc'hant awalac'h evit sikour ar re a virit beza sikouret hervez al lezen. E Brest, pell-zo dija e ioa erruet ouспен 200 goulenn.

Mes penaoz ober ar goulenn? Red eo rei hoc'h oad, hini ho pried, ho pugale, ha meur a dra all. Abenn hanter miz du e ioa promettet deomp eul leorik hag a lavarje sklear petra vije d'ober evit beza sikouret gant al lezen. Met allaz! eman echu miz kerzu, hag an heuriou n'eo ket great c'hoaz.

Evit gouzout penaoz ober ho koulenn (dossier) n'ho peuz nemed skriva en adress-ma: M. l'Inspecteur du Génie rural, 16, rue de Paris, à Rennes.

Pe c'hoaz d'an « Office Central, Landerneau ». Lakit avad daou dimbr el lizer: unan evit gellout respount deoc'h, eun all evit kas ho koulenn da Paris.

Mes grit buhan ho koulenn, pe ar sikour a ro al lezen a ielo oll gant tud kear.

Selaout petra lavar ker brao ha ker mad Kouer B. var ar

poent-ma: « E kear e zeuz kalz muioc'h a dud o sevel tiez nevez gant sikour al lezen Loucheur eget var ar meaz. An arc'hant a ro ar C'houarnamant a ia goulskoude divar goust an oll, pe guir arc'hant an taillou eo. Aman eta an dud divar ar meaz a bae evit tud kear. » Re vir eo kement-se. Ha lavaromp d'hon deputeet beilla var ar poent-ze. Evit petra emaint e Paris?

### II. — Bezit dinec'h

Lod ne gredont ket ober ho goulenn gant aoun ne helfent ket paea hep bloaz ar pez ho devezo da baea — lakeomp epad 25 bloaz. — Bezit dinec'h var ar poent-ma. Da biou ho pezo da baea? D'ar C'houarnamant pe d'ar « Société H. B. M. ». Hogen, me c'hoarant deoc'h n'eman ket ar « Société »-ze pe ar C'houarnamant o vont da vanna er meaz euz an ti eur familh a 5 pe 6 krouadur var zigarez ne hell ket paea.

Selaout petra c'houlenn tud guiziek meurbed evit ar familhou niverus. — Le Congrès de la Natalité de Reims. Allocations de loyer pour la Famille nombreuse. — Le Congrès, considérant combien il est difficile à une famille nombreuse n'ayant que de jeunes enfants de moins de 13 ans, de faire face au loyer... correspondant à la construction ou à l'acquisition d'un logement suffisamment vaste et confortable... estime qu'il est du devoir de l'Etat... de venir en aide aux familles nombreuses sous forme d'allocations de loyer. — Ces allocations, qui pourraient être de 40 fr. par mois et par enfant à partir du 4<sup>e</sup> enfant de moins de 13 ans, seraient toujours versées aux propriétaires en cas de location simple, ou aux organismes d'H. B. M. ou de Crédit Immobilier en cas d'acquisition ou de construction. »

Setu aze petra a c'houlenn tud skiantek ar C'hongres-ze. Ar goulenn-ze a vezo menek anezhi dizale e Kampr an deputeet. ha votet e vezo. Obliget oar da goueza eno. Dizale ive ar familhou a 5 krouadur a zindan 13 vloaz n'ho devezo ket a gontribusionou da baea. Hag an traou-ze oll a vezo mad kena. Re « absolu » e teu da veza an dud iaouank-koz hag ar gerent a unan pe zaou hebken a vugale. Kalz anezho a zo e riskl da goll ho ene, hag ouспен a ra fae var ar familhou niverus. Poent oa chench baz d'an daboulin. Hag, eur vech c'hoaz, kementse a erruo prestik, — nemed — selaout mad — nemed Herriot hag he zeurt, da lavaret eo ar sosialisted, a helfe dont adarre da gommandi. Neuze e reint adarre dispignou sot ha diroll. Hogen, pa vezo goulllo sac'h ar C'houarnamant, gant petra e sikouro ar familhou?

Ha goulskoude, nag a dud hag a gar an urz emezho; nag a gristenien — var ho meno da vihana, ho doa votet disul e Kemper evit ar Bail koz rad-sosialist. Mad, setu aze kamalad Herriot hag ar sosialisted. Atao e kustum voti a eneb Poincare. Dre-ze, ar re ho doa votet evit an difeiz-se disul a zo a eneb al lealdet, a eneb an urz, a eneb ar familhou niverus.

An ali a roan en artikl-ma d'ar familhou niverus — dreist-oll d'ar re a 4, 5, 6 krouadur a zindan 13 vloaz, eo eta poania da zevel eun ti pe da lakat sevel dezho ar c'henta possubl. Assuret int da veza sikouret d'he baea ma chom urz er vro.

### Mad e rear

Kalz kaoz a zo divarhenn al lezen great d'ar 4 a viz ebrel diveza, hanvet lezen an assuransou (Loi des Assurances sociales). Dre ne vezo ket da dalvezout araok pell amzer ne lavarimp hirio nemed eur ger var al lezen-ma. Kouer B. hen displego deoc'h divezatoc'h. En em ententomp mad breman divar Le fenn.



Al lezen-ze, evel m'emaï breman great, zo el lezen divergont. Piou a rei al labour, da lavaret ar skrivanierez? Mevellet ar C'houarnamant? — Neuze ar C'houarnamant a ranko paea kalz tud evit en em emmel euz al labour-ze? — Ia, ouspen kant-mil den. Setu eta ouspen kant-mil den all muioc'h dindan ar C'houarnamant, ha kementse neubeutoc'h da labourad douar pe traou all. Ha neuze eul loden vras euz arc'hant an assuransou a iafe da baea ar ganfarted-ze.

Dre-ze, perak ne ve ket lezet an dud d'en em emmel ho-unan euz an assuransou-ze, evel mac'h en em emmellont ho-unan euz an assuransou all? Perak ar re zo assuret gant « Office Central » Landerne a bae neubeutoc'h eget ar re zo assuret gant re all? Abalamour en deuz neubeutoc'h da baea d'ar re zo o rên anezho. Goulennit 'ta pegement a baer d'ar Presidant an A. H. de Guebriant euz Kastel? Ne gemer ket eur guennek! ha goulskoude aliez e vez diou vech ar zizun e Landerne. Nag a hoan hag a vizou a gemer evit ober vad d'ar goueriadet ha d'an oll! — Mes ar C'houarnamant en deuz c'hoant da lakât an oll evel sklavet dindannha. Ha neuze, e peleac'h e vez ar muia tud klanv? e kear pe var ar meaz? — Respount a rit: « Oh! n'eo ket diez gouzout! Kearis, kerkenf a m'ho deuz poan en ho bez bihan a zo o klem. — Mad, lezen an assurans, evel ma ouezit a ro eun tam sikour pa vezer klanv. Mes ar sikour-ze a vezo roet divar goust an oll dud assuret en departamant; euz kef ar boutin. Evelse, lakeomp euz bed dek klanv etouez ar re assuret divar ar meaz, ha kant klanv etouez ar re zo assuret e kear: mad, ar re divar ar meaz a ranko sikour paea evit ar c'hant klanv zo bet e kear. Ar pezh ne ket just, evel ma velit. Kalz traou all divergont ha displeal evelse a zo el lezen-ze, ha ranker da jench. It eta da zelaou ar c'honferansou a vezo great e peb parrez var al lezen, evit ma komprenot guelloc'h petra a ranker da ehuna ennhi.

Al lezen abez eta n'eo ket fall. Me gred zoken e rei kalz vad d'al labour douar. Petra zo kaoz ma velet kement a dud o chom er zervich, pe o vont er Porz, pe oc'h en em fourra dindan ar C'houarnamant en eun doare benag? Abalamour da gaout eun tam pansion. Breman pe guir e vezo pansion var ar meaz evel e kear d'an 60 vloaz pe zoken araok, a dra zur ne vezo ket gullet kement a lannou nag a Jannetou oc'h en em fourra e kear da frita miser.

Enebi a rear eta, neket ouz al lezen abez, mes ouz an traou displeal a zo ennhi, ha mad a rear. Red eo zoken hen ober. Gant an daouzek mil a ioa bet oc'h enebi d'an 9 a viz kerzu e Guened, lavaromp ive d'an deputeet, d'ar C'houarnamant: « Lamit euz al lezen an displealdet, an traou divergont zo ennhi, ha ni laouen a zento outhi. »

Poincare he-unan p'edot oc'h ober al lezen en deuz lavaret: « Meur a dra a vezo ranket da ehuna ennhi, mes votomp atao anezhi. » Hag hon deputeet, hag ar Gambr, ar Senat kazi abez, a votas al lezen.

Mes, evel ma lavaras ar c'homzer brudet Tinevez euz Plabennec, e Guened, dirag eur bopl goazed: « Perak an deputeet n'ho deuz ket respountet: ehunomp al lezen da genta, ha goude he volimp anezhi. » Ia, kalz e vije bet guelloc'h ober evelse.

## NEDELEK KATELL GOZ

(Kendalc'h)

An iliz a ioa leun-chek pa erruaz an Aot. Person dirag an aoter vras gant he zaou gurust. An iliz a ioa ken sklear evel e

kreiz an deiz da viz even. An dud vad ho doa roet kalz goulou d'ar Mabik Jesus, hag ar gloc'herez hen doa ho allumet oll: ne velet nemed kantoleriou kaer e peb leac'h! Nag ar sklerijen skedus-ze a lakea da lintra ar bleunioù alaouret a c'holoe an aoterioù!

An Aot. Person ive hen doa ar guiskamant ofern alaouret ne veze gullet nemed diou pe deir guech ar bloaz; he gamps dantelezet, fresk heo, hag ampezet ha pleget dirouen gant P. M.

Breman en doa bannet euz he spered sonj an dominoioù. He galon a zave varzu Roue an Env, astennet var ar c'holo e kraou Bethleem! He vouez, skiltr c'hoaz en despet d'he 70 vloaz, a grenas eun neubeudig en nosvez-ma pa ganas ar Gloria in excelsis Deo: « Gloar da Zoue e lein an envou, ha peoc'h var an douar d'an dud a volontez vad. »

Ar c'homzou-ze, e guirionez, a dle mont doun e kalon ar beleg — dreist-oll da noz Nedelek.

Eb douetans ebet e sonj start neuze en he barresioniz: Pere anezho ho deuz diskouezet bolontez vad epad ar bloaz da zont d'ar c'houarnamant? Pere anezho ho deuz epad ar bloaz diskouezet bolontez vad da zenti ouz ho Pastor?

Goude an aviel ar Person ker, drant ha seder, a gan ar gerioù kenta euz ar Gredô. He vouez ne grene mui, krenv ha nerzus oa breman.

Ar goazed hag ar merc'hed, gant muioc'h a galon eget bis-koaz, a gane bep eil koublat testeni ho feiz, kennerzet hag heuliet gant muzikou A. T. ha M. B.

Pa en doa echuet da lavaret ar Gredo a vouez izel an Aot. Person a ieaz evel ar c'hustum da azeza var he skabel, ar c'hurust F. M. en tu dehou dezha ha P. G. en tu kleiz. Tridal a rea he galon o klevet he barresioniz o kana ken kalonek, o selaou mouez ken dousik he ganerezet, ma teuaz he benn eun neubeud da blega, he zaoulagad da zerra: kaout a rea dezha, beza... er baradoz!!!

*Et vitam venturi sæculi. Amen.* — Echu ar Gredo. An ograouer a lakeas c'hoaz eur pennadik he vuzik da drouc'hal, ha goude peb tra ha peb den a ioa sioul kena. Mall oa eta d'ar beleg pignat adarre ouz an aoter, mes an Aot. Person a jome atao var he skabel, ha ne finve tam.

Daoulagad kement hini a ioa en iliz a baraz var ar Pastor mad; merc'hed an « dribunn » zoken a zave en ho sav evit gellout braka guelloc'h ho sellou var ar c'houarnamant, mes ar Pastor ne finve ket muioc'h evit kementse.

Raktal an oll a gomprenas petra a ioa erruet, hag an eil a lavare d'egile: « Kousket eo!! Chê! Kousket eo ar Persoun ken! »

E guirionez ar Persoun a ioa kousket, ha kousket mad zoken. Sann an dervez a ioa bet pounner; azalek diou heur beteg c'huac'h heur edo er gador-govez; skuiz-maro oa, aezen an iliz a ioa tom, hag ar pastor mad a ioa eut d'ar roc'h... Setu aze avad eun abadenn! Rak red e vezo goulskoude he zihuna. Mes, penaoz? Ar c'hloc'her en doa eun tam paz; skarza a rea he gornalen gant kement a drouz a korn « auto » Job Guizioù, mes ar c'houarnamant ne gleve netra!

Kalz euz ar goazed ive a dourlounke; ar merc'hed a c'hellit kredi a c'hoarze, hag ar Persoun... a roc'he!

Setu aze eur c'hoari avad! Petra da ober?

Ar re dosta d'ar balustrou, goazed K. a gav d'in, a reaz sin d'ar gurusted da skei eun taolik var he skoaz; mes ar vugale ne gredent ket hen ober, ha kementse n'eo ket souezus. An hardisa anezho goulskoude a gredas evelkent lavaret: « Aotrou Persoun,



poent eo sevel; » mes he vouez a ioa ker simplik, ken lentik, ma kendalc'he an Aot. Person da gousket. Mall oa goulskoude desidout eun dra benag. Ar c'hloc'her a deuz neuze da gaout he vestr, hag a reaz eun hejaden d'he vreae'h... Van ebet!

Biskoaz kement all!!! Ne hellet ket evelato heja Persoun ar Larrez evel ma hejer skour eur vezen evit kesta an hed-guenan a vez bodet outhi. Ar paour keaz kloc'her a zelle, a zizelle en dro dezha; lakeat oa nec'het maro, ne ouie mui petra da ober!

Kenta ma oue guelet o tont euz traon an iliz eur vaouez koz; bale a rea ker plean hag eul leanez. En eur dremen dre gichen an aoter-vas e pleg eur glin beteg an douar, ha setu hi dirag he mestr. Eur zonzj zo deuet en he spered: Tostaat a ra ouz ar beleg, hag e iouc'haz dezha en he skouarn: « PEMP EN DAOU BENN » AOT. PERSON ! hag hi kuit d'ar pildrofik.

Ar Persoun a reaz eul lam var he skabel evel pa vije bet kouezet ar gurun etre he dreid hag a griaz: « Boud Katell !!! »

Kerkent ive e frotas he zaoulagad, hag e reaz eur zell souezus var an dud a ioa en iliz. Sonjal a reaz e ranke beza bet moredet, hag en doa huvreet.

### III. — Goude ar Pelgent

Pa oa echu ar pelgent, an Aot. Person, ken damanik ha tra, ha tenval meurbed he benn, a lavaras d'he blac'h en eur erruout er presbital: « C'houi Katell a lavare d'in mont d'ober eur voren araog ar pelgent: ia, guel e vije bet d'in. Rak hirio, Katell, e meuz great eun dra ha n'e moa great morse c'hoaz em buez: en em roet oun bet da gousket epad an ofern! Va Doue! Va Doue! Lavarit d'in 'la Gatell, den ebet da vihana n'en deuz taolet evez ouzin? — « Tra, ira Aot. Person, den ebet. » — « Guel-aze, rak va fec'hed a vije bet brasoc'h. Mes eur pec'hed e meuz great hag her c'hovez a rankin. »

« Mes ne ket awalac'h kovez ha kaout keuz, red eo ive ober pinijen. Dre-ze Katell, ne vezo ket drebet a anduill aman hirio! — Oh evelato Aot. Person, eur seurt anduillen gaer a oa digaset aze deac'h gant greg an Aot. Mear! — Me lavar deoc'h Katell ne vezo ket! Pinijen a rankan da ober dioustu evit ar skuer fall e meuz roet. » — Gatell ne chane da c'hrognal. Senti a rankaz evelato.

Ha setu penaoz Gatell geaz, plac'h persoun koz Landregat — ne ket Treouergat eo avad evel ma sonjo lod marteze, mes Landregat, e bro Kerne — setu aze penaoz eta plac'h person ar barrez-se a dremenas evit ar vech kenta euz he buez, d'an oad a zek vloaz ha tri-ugent, dervez kaer Nedelek heb tanva an anduill.

Setu aze an histor farsus ha guirion — rak guechal-goz ar merc'hed ho doa feiz krenv ha ne lavarent ket a c'heier — setu aze eta an histor guirion a erruaz gant Persoun Landregat, hag a oue lavaret ker brao deomp gant va mam-goz breman zo pemp bloaz-ha daou-ugent.

Ar gountaden-ma, evithi da veza farsus, a ziskouez deomp ar respet a ioa neuze evit ar beleg. Hirio, ma en em gafe ar memez tra gant eur persoun benag n'en defe ket izom he blac'h da vont d'hen dihuna.

*Zo bel badezet:* Joseph-Antoine-Marie Kerdraon, euz Bec-Avel. Paeroun ha maerounez: Joseph Kerdraon, euz Bec-Avel, hag Annette Pelle, euz Kerllien. Badizlant kenta klas.

*To Deum.*

**Selaout mad.** — Ar re zo echu ho c'hommanant er miz diveza ne resevint ket ar C'hannadik araok m'ho devezo skrivet deomp, pe karget unan benag da zigas he galanna d'al labousik.